

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
V. ZMIANY
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ŻYRAKÓW
dla obszarów usług publicznych w msc. Straszęcin oraz drogi
w msc. Straszęcin, Zawierzbie i Żyraków**

Mielec, listopad 2016 r.
opiniowanie

Firma HORN
Anna Wróblewska – Bryk
ul. Tetmajera 1c
39-300 Mielec

Spis treści

1. Wstęp	3
1.1. Przedmiot i podstawa prognozy	3
1.2. Cel opracowania	3
1.3. Zakres opracowania	3
1.4. Metoda opracowania	3
2. Informacje wynikające z projektu zmiany studium	4
2.1. Zasięg obszarów zmiany studium	4
2.2. Cele i rozwiązania przyjęte w zmianie studium	4
3. Stan środowiska przyrodniczego, jakość jego komponentów i prognoza zmian odniesiona do przewidywanych zmian wynikających z możliwości realizacji studium na dotychczasowych zasadach	5
3.1. Położenie administracyjne i geograficzne	5
3.2. Budowa geologiczna i rzeźba terenu	5
3.3. Gleby	5
3.4. Surowce mineralne	6
3.5. Warunki hydrologiczne i zasoby wodne	6
3.6. Warunki klimatyczne	6
3.7. Warunki krajobrazowe i kulturowe w tym krajobraz kulturowy	7
3.8. Zasoby przyrodnicze	7
3.9. Występowanie obszarów prawnie chronionych	7
3.10. Poziom hałasu, jakość powietrza i promieniowanie elektromagnetyczne	7
3.11. Zagospodarowanie obszaru i dotychczasowe zmiany w środowisku i wzajemne oddziaływanie pomiędzy poszczególnymi komponentami środowisk	8
4. Istniejący stan środowiska i jego potencjalne zmiany przy braku realizacji projektu zmiany studium	8
5. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem – ocena zagrożeń stanu środowiska	9
6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji ustaleń zmiany studium w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	10
7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględnienia w trakcie opracowywania projektu zmiany mpzp ..	10
8. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko będące skutkiem ustaleń projektu zmiany studium	10
8.1. Oddziaływanie transgraniczne	11
9. Zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko	11
10. Propozycje alternatywnych rozwiązań	11
11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji ustaleń projektu zmiany studium	12
12. Streszczenie i podsumowanie w języku niespecjalistycznym	12

Załącznik graficzny do prognozy

1. Wstęp

1.1. Przedmiot i podstawa prognozy

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko są ustalenia V. zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków, sporządzanego dla obszarów planowanych usług publicznych w msc. Straszęcin oraz drogi w msc. Straszęcin, Zawierzbie i Żyraków. Opracowanie zmiany studium zostało podjęte uchwałą nr XVIII/141/16 Rady Gminy Żyraków z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia V. zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków.

Prognoza wskazuje prawdopodobne oddziaływanie obiektów zrealizowanych w wyniku ustaleń zmiany studium na poszczególne elementy środowiska oraz poddaje je ocenie w kontekście dotychczasowego użytkowania obszaru a przede wszystkim dotychczasowych ustaleń zmienianego studium.

Prognoza opracowana została równocześnie z projektem zmiany studium w celu bieżącej konfrontacji proponowanych w zmianie studium ustaleń z ich skutkami dla środowiska przyrodniczego w celu zastosowania możliwie najkorzystniejszych rozwiązań z punktu widzenia środowiska przy jednoczesnym umożliwieniu realizacji oczekiwanych zmian w zagospodarowaniu.

Podstawą sporządzenia niniejszej prognozy jest:

- uchwała nr XVIII/141/16 Rady Gminy Żyraków z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia V. zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków,
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne,
- uzgodnienie zakresu oraz stopnia szczegółowości prognozy dokonane z RDOŚ oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy,
- opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby obejmujące obszary zmiany Studium – opracowanie ekofizjograficzne podstawowe,
- publikowane materiały WIOŚ Rzeszów, RZGW Kraków – w tym mapy zagrożenia powodziowego,
- wizja lokalna w terenie.

1.2. Cel opracowania

Celem opracowania prognozy jest dokonanie identyfikacji skutków realizacji ustalonych w projekcie zmiany studium rozwiązań, ocena wpływu poszczególnych rozwiązań projektu zmiany studium na komponenty środowiska przyrodniczego oraz określenie prawdopodobieństwa wystąpienia konfliktów środowiskowych i wskazanie możliwych rozwiązań w celu ich zminimalizowania.

1.3. Zakres opracowania

Zakres prognozy jest oparty o dokonane jego uzgodnienie, które odnosi się do szczegółowych wymagań wyrażonych w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

1.4. Metoda opracowania prognozy

Prognoza opracowana została równocześnie z projektem zmiany studium w celu bieżącej konfrontacji proponowanych w studium ustaleń z ich skutkami dla środowiska przyrodniczego w celu zastosowania możliwie najkorzystniejszych rozwiązań z punktu widzenia środowiska przy jednoczesnym umożliwieniu realizacji oczekiwanych zmian w zagospodarowaniu.

W celu dokonywania oceny wpływu poszczególnych rozwiązań projektu zmiany studium na środowisko dokonano wizji lokalnych w terenie, zapoznano się z obowiązującymi dokumentami dotyczącymi obszaru jak również sąsiedztwa, scharakteryzowano poszczególne elementy środowiska przy wykorzystaniu dotychczasowych opracowań /w tym dotyczących sąsiadującego obszaru objętego II. zmianą Studium/, wykonanej ekofizjografii i dostępnych informacji. Następnie zidentyfikowano skutki ustalonych zmian w zagospodarowaniu terenu proponując rozwiązania zmierzające do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko tych zmian.

Dodatkowo opracowanie prognozy obejmuje analizy przestrzenne i obowiązujące ustalenia dotyczące obszarów sporządzanej zmiany studium znajdujące się w:

- aktualnym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków,

w którym przedmiotowy obszar usług publicznych zasadniczo mieści się w aktualnie wyznaczonych terenach o funkcjach produkcyjnych, usługowych i handlowych zorganizowanej działalności inwestycyjnej, a przedmiotowy obszar drogi obejmuje częściowo odcinek istniejącej drogi powiatowej klasy zbiorczej oraz tereny użytków rolnych;

- wnioskach z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego, które dla przedmiotowych obszarów nie przewidują ograniczeń związanych z ponadlokalnymi celami publicznymi i zadaniami rządowymi.

Dokonane w prognozie analizy i oceny są uwarunkowane jakością materiałów dostępnych w celu jej wykonania i ze względu na ich zawartość mają charakter jakościowy.

Ponadto wykorzystano informacje zawarte w ekofizjografii dla obszaru II. zmiany Studium i planu miejscowego dla sąsiedniego obszaru oraz przeprowadzono ocenę skutków realizacji ustaleń studium dla środowiska biorąc za punkt odniesienia aktualny sposób zagospodarowania.

2. Informacje wynikające z projektu zmiany studium

2.1. Zasięg obszarów zmiany studium

Granice zmiany studium są oznaczone na załączniku graficznym do uchwały nr XVIII/141/16 Rady Gminy Żyraków z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia V. zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków. Obejmują one dwa obszary: obszar A w miejscowości Straszecin obejmujący tereny w większości rolne, wolne od zabudowy, jedynie fragment obszaru A jest zabudowany obiektami szpitala, w tym głównie budynek kompleksu szpitalnego oraz fragment terenów budowlanych również niezabudowanych obiektami kubaturowymi w sąsiedztwie tego szpitala w Straszecinie i obszar B w miejscowościach Straszecin, Żyraków, Zawierzbie w formie korytarza mającego połączyć połączenie drogowe zjazdu z autostrady w Żyrakowie z mostem na Wisłocie pomiędzy Straszecinem a Dębicą – łącząc nowym odcinkiem drogi powiatowej nr 43202 i nr 43233 oraz w odcinku od planowanego odcinka do mostu istniejąca droga powiatowa nr 43233. Obszary zmiany studium oznaczone są na załączniku graficznym do niniejszej prognozy sporządzonym na rysunku Studium, a ich powierzchnie wynoszą około: obszar A - 20ha, obszar B - 61ha co łącznie daje powierzchnię około 81ha.

2.2. Cele i rozwiązania przyjęte w zmianie studium

Celem zmiany studium jest umożliwienie realizacji:

- odcinka drogi powiatowej klasy zbiorczej, która dopełniałaby obecny układ tych dróg, a którego rozbudowę planuje się ze względu na potrzebę polepszenia obsługi komunikacyjnej obszaru ze względu na funkcjonujący już węzeł zjazdu z autostrady A4 z dotychczasowymi drogami, w tym w szczególności odciażenie drogi powiatowej nr 42223, która obecnie stanowi jedyne bezpośrednie połączenie miasta powiatowego Dębica z autostradą;

- infrastruktury społecznej w formie zabudowy usługowej o charakterze usług publicznych, o wiodącym profilu ochrony zdrowia i oświaty przy wykorzystaniu wykształconego i funkcjonującego w obszarze zmiany studium szpitala w Straszecinie mając na uwadze bardzo dobre warunki lokalizacyjne w tym dostępności z ponadgminnego układu komunikacyjnego oraz układ własnościowy sprzyjający realizacji celów publicznych.

Ustalenia zawarte w V. zmianie studium dla ternu U1

U1. Teren zabudowy usługowej w zakresie: usług ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji publicznej, kultury i kultury fizycznej

1. Ustala się, że:

- zasięg terenu oznaczony na Rysunku Studium należy traktować jako orientacyjny i możliwy do uściślenia w planie miejscowym lub innym etapie realizacji inwestycji przy uwzględnieniu szczegółowych ograniczeń wynikających z występujących elementów zagospodarowania terenu, uwarunkowań i układu własnościowego na tym obszarze – w powiązaniu z mapą o większej szczegółowości,
- teren w części wymaga wyłączenia z produkcji rolnej i jako taki wymaga opracowania planu miejscowego – oznaczony symbolem **PM3**,
- teren stanowi obszar, na którym rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

2. Warunki zagospodarowania, w tym wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- oddziaływanie na środowisko inwestycji zlokalizowanych na tym terenie nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska na innych terenach,
- uwzględnić ograniczenia wynikające z lokalizacji odwiertu poszukiwawczego oznaczonego oG1,
- uwzględnić uwarunkowania wynikające z położenia znaczącej części terenu w zasięgu obszaru o niskim prawdopodobieństwie zagrożenia powodzią Q0,2%,
- ustalić na części terenu nie zainwestowanej zabudowę kubaturową oraz w sposób nie kolidujący z infrastrukturą techniczną pasy zieleni wysokiej i izolacyjnej,
- dopuścić uzupełniające usługi komercyjne jako wbudowane w obiekty usług publicznych, związane z nimi funkcjonalnie,

- ograniczyć wysokość obiektów kubaturowych do nie większej niż 15m licząc od poziomu terenu przed głównym wejściem do każdego obiektu do najwyższego punktu przekrycia lub elewacji obiektu,
- przyjąć minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni terenu – 25%, zagospodarowanej zielenią o rodzimym składzie gatunkowym na 80% tej powierzchni,
- przyjąć wskaźniki intensywności zabudowy 0,2 -1,2,
- ustalić maksymalny udział powierzchni zabudowy w ogólnej powierzchni działki budowlanej jako nie większy niż 30%,
- dachy dwu-i wielospadowe o symetrycznych spadkach głównych połaci dachowych nie większych niż 35°, dachy płaskie o spadkach poniżej 15°,
- przyjąć powierzchnię działek budowlanych dla zabudowy usługowej nie mniejszą niż 0,2 ha,
- wprowadzić drzewa na parkingach,
- uwzględnić terenowe potrzeby dla przebiegu i rozbudowy układu dróg publicznych stanowiących lokalny cel publiczny,
- zabezpieczyć miejsca parkingowe w ramach działek budowlanych lub proporcjonalny udział w realizacji parkingów ogólnodostępnych – stosownie do funkcji,
- dopuścić możliwość budowy, rozbudowy, przebudowy i zmiany przebiegu sieci infrastruktury technicznej gazowej, elektrycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej oraz sieci, urządzeń i obiektów łączności, w tym sieci zbiorczych i przesyłowych z ograniczeniem sieci elektrycznych do napięcia nie wyższego niż 110kV,
- dopuścić możliwość budowy, rozbudowy, przebudowy i zmiany przebiegu dojazdów wewnętrznych, placów manewrowych, parkingów, punktu komunikacji zbiorowej,
- uwzględnić uwarunkowania i ustalenia Studium dotyczące innych elementów zagospodarowania występujących na tych terenach lub mających wpływ na zagospodarowanie tych terenów oraz wynikające przepisów obowiązujących w dacie przygotowania i uchwalania planu miejscowego lub wydania innego dokumentu ustalającego warunki zagospodarowania.

Ustalenia zawarte w V. zmianie studium dla terenu KD1

KD1. Teren drogi publicznej klasy zbiorczej

1. Ustala się, że:

- zasięg terenu oznaczony na Rysunku Studium należy traktować jako orientacyjny i możliwy do uściślenia w planie miejscowym lub innym etapie realizacji inwestycji przy uwzględnieniu szczegółowych ograniczeń wynikających z występujących elementów zagospodarowania terenu, uwarunkowań i układu własnościowego na tym obszarze – w powiązaniu z mapą o większej szczegółowości,
- teren wymaga wyłączenia z produkcji rolnej i jako taki wymaga opracowania planu miejscowego – oznaczony symbolem **PM4**,
- teren stanowi obszar, na którym rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

2. Warunki zagospodarowania, w tym wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- zapewnić parametry drogi klasy zbiorczej,
- uwzględnić potrzebę realizacji ścieżki rowerowej,
- uwzględnić uwarunkowania wynikające z położenia znaczącej części terenu w zasięgu obszaru o niskim prawdopodobieństwie zagrożenia powodzią Q0,2%, oraz z położenia części terenu w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q1% i Q10%, oraz dopuścić realizację obiektów na zasadach określonych w przepisach z zakresu prawa wodnego – poprzez zakaz zmiany konfiguracji terenu poza elementami zagospodarowania związanymi z przebiegiem drogi oraz obiektów i urządzeń z nią związanych,
- uwzględnić uwarunkowania wynikające z położenia części terenu w zasięgu obszaru Natura 2000 Dolna Wiśłoka z Dopływami przyjmując rozwiązania techniczne podporządkowane potrzebie ochrony tego obszaru w tym, jeżeli to konieczne, zapewniające kompensację przyrodniczą,
- uwzględnić ograniczenia wynikające z występowania stanowisk archeologicznych,
- uwzględnić ograniczenia wynikające z przebiegu sieci infrastruktury technicznej i istniejącej infrastruktury drogowej w tym połączeń drogowych i wjazdów,
- uwzględnić potrzebę lokalizacji terenu obwozu utrzymania autostrady,
- dopuścić możliwość budowy, rozbudowy, przebudowy i zmiany przebiegu sieci infrastruktury technicznej gazowej, elektrycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej oraz sieci, urządzeń i obiektów łączności, w tym sieci zbiorczych i przesyłowych z ograniczeniem sieci elektrycznych do napięcia nie wyższego niż 110kV,
- na terenach niewykorzystanych pod nawierzchnie komunikacyjne w granicach pasa drogowego ustalić zagospodarowanie zielenią,
- na fragmentach terenu nie wykorzystanych pod pas drogowy dopuścić zagospodarowanie zielenią o rodzimym składzie gatunkowym właściwym dla siedliska, w tym w formie szpalerów drzew, inne ciągi komunikacyjne, drogi wewnętrzne lub jako tereny rolne, a na części terenu przebiegającej przez obszar Natura 2000 ustalić obowiązek zagospodarowania wynikający z charakterystyki tego obszaru i przepisów odrębnych w tym zakresie,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni terenu – 70%,
- uwzględnić uwarunkowania i ustalenia Studium dotyczące innych elementów zagospodarowania występujących na tych terenach lub mających wpływ na zagospodarowanie tych terenów oraz wynikające

przepisów obowiązujących w dacie przygotowania i uchwalania planu miejscowego lub wydania innego dokumentu ustalającego warunki zagospodarowania.

3. Stan środowiska przyrodniczego, jakość jego komponentów i prognoza zmian odniesiona do stanu istniejącego oraz przewidywanych zmian wynikających z dotychczasowego Studium

3.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Obszary opracowania położone są w województwie podkarpackim, powiecie dębickim, na terenie gminy Żyraków, w miejscowościach Straszecin, Żyraków i Zawierzbie i stanowią obszary dotychczas niezabudowane, w ok. 90% użytkowane rolniczo. W dotychczasowym Studium tereny obszaru A wyznaczone są pod zorganizowaną działalność inwestycyjną co oznacza generalnie możliwość lokowania produkcji i usług o różnorodnym profilu, natomiast tereny obszaru B wyznaczone są pod produkcję rolną.

Pod względem geograficznym zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym J. Kondrackiego „Geografia regionalna Polski” gmina Żyraków położona jest w obrębie prowincji Karpaty i Podkarpacie, podprowincji Północne Podkarpacie, na styku makroregionów Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Karpackiego w mezoregionie Dolina Dolnej Wisłoki. Obszar zmiany studium leży zasadniczo po obu stronach rzeki Grabinki – lewostronnego dopływu Wisłoki.

3.2. Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Pod względem geologicznym obszar objęty zmianą studium położony jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, ukształtowanego w okresie fałdowań alpejskich – przełomu kredy i trzeciorzędu. Zapadlisko wypełniają utwory mioceńskie – iły i iłolupki – charakteryzujące się znaczną miąższością. Na nich zalegają utwory czwartorzędowe pochodzenia rzeczno i wodnolodowcowego. Utwory rzeczne wykształcone zostały jako piaski, żwiry oraz mady, które występują pod postacią glin i glin pylastych miejscami piaszczystych, a także pyłów i pyłów piaszczystych. Osady trzeciorzędowe są reprezentowane przez iły i iłolupki krakowieckie. Warstwa czwartorzędowa wykształcona jest głównie z postaci osadów akumulacji rzecznej pochodzenia plejstoceniowego i holoceniowego zalegających na łożach trzeciorzędowych. Są to utwory charakteryzujące się dużą zmiennością zarówno pod względem litologii jak i miąższości.

W stropowej partii osady te wykształcone są w postaci piasków drobnych i różnoziarnistych, miejscami zaglinionych. Głębiej piaski te przechodzą w osady piaszczysto-żwirowe. Miąższość utworów czwartorzędowych na tych obszarach uzależniona jest od morfologii terenu i konfiguracji stropu utworów trzeciorzędowych. Utwory czwartorzędowe zalegają bezpośrednio na trzeciorzędowych łożach w postaci piasków i żwirów z otoczkami, które ku powierzchni przechodzą w piaski różnoziarniste, drobne, na powierzchni przykryte miejscami warstwą gliny i utworami pochodzenia organicznego, co sugeruje również możliwość dawnego przebiegu starorzecza lub bezodpływowego obszaru.

Pod względem hydrogeologicznym zasadniczą informacją jest położenie-głębokość lustra wody pod poziomem terenu, która jest zmienna – na niewielkiej części północno-zachodniej obszaru głębokość jest większa niż 2m ppt natomiast na pozostałym obszarze mniejsza niż 2m ppt. Są to wody pierwszego poziomu wodonośnego niestanowiącego poziomu użytkowego, ich poziom jest uzależniony od poziomu wód w powierzchniowych w pobliskich zbiornikach, ciekach i rzece Wisłoce. Ze względu na rodzaj zalegających nad tym poziomem gruntów, poziom tych wód jest dość eksponowany na zanieczyszczenia ze względu na słabą izolację i filtrację tych warstw.

Obszary mają tereny w większości wypłaszczone. Na obszarze nie występują rejony zagrożone ruchami mas ziemnych.

3.3. Gleby

Gleby występujące na obszarze zmiany studium mają pochodzenie mineralne, o zróżnicowanych klasach bonitacyjnych w tym w dużym udziale wysokich - takich, które będą wymagały uzyskania zgody na wyłączenie z produkcji rolnej.

Jakość gleb jest wynikiem geologicznego pochodzenia ich mas, rzeźby terenu ukształtowanej zarówno w wyniku procesów geologicznych jak i powierzchniowego wietrzenia, wpływów hydrologicznych, klimatu oraz w dużej mierze ukształtowanego pokrycia terenu mającego najistotniejszy wpływ na jej powierzchniową warstwę mającą walory produkcyjne – aktualnie w obrębie obszaru występują kompleksy regularnie uprawianych gleb w tym wysokiej klasy bonitacyjnej – w południowych częściach obszarów zmiany studium co wynika z położenia w pasie przylegającym do doliny rzeki Wisłoki i jest związane z wpływem rzeki w przeszłości na kształtowanie się struktur gleb, w tym między innymi poprzez okresowe zalewy.

3.4. Surowce mineralne

W granicach badanego obszaru nie występują surowce mineralne – brak jest jakichkolwiek dokumentacji dotyczących prac poszukiwawczych czy tym bardziej udokumentowanych złóż.

3.5. Warunki hydrologiczne i zasoby wodne

Analizowany obszar należy w części do zlewni rzeki Wisłoki, a w części do zlewni rzeki Grabinki – stanowi część scalonej części wód powierzchniowych GW0610 wg Raportu Ministerstwa Środowiska dla obszaru dorzecza Wisły 03.2005 r. oraz wg Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły zatwierdzonego na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 lutego 2011 r.. Przez obszary zmiany studium przepływa rzeka Grabinianka a w pobliżu również rzeka Wisłoka – obie sklasyfikowane jako silnie zmieniona część wód. Obszary zmiany studium leżą częściowo w zasięgu:

- **jednolitej części wód powierzchniowych PLRW200017218769** – o nazwie Grabinka o typie JCWP: potok nizinny piaszczysty, statusie: silnie zmieniona część wód, stanie złym, celu środowiskowym: dobry potencjał wód /dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny/, ocenie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jako niezagrożona,

- **jednolitej części wód powierzchniowych PLRW200019218771** – o nazwie Wisłoka od potoku Chotowskiego do Rzeki o typie JCWP: rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta, statusie: silnie zmieniona część wód, stanie złym, celu środowiskowym: dobry potencjał wód /dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny/, ocenie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jako niezagrożona.

Celem środowiskowym dla wód powierzchniowych jest osiągnięcie stanu dobrego wg. parametrów ustalonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. W danych prezentowanych przez WIOŚ w Raporcie za 2013 -2015 r. dane dotyczące rzeki Grabinki klasyfikują stan jednolitej części wód jako dobry, potencjał ekologiczny oceniono jako dobry, stan chemiczny nie oceniono, ogółem stan nie oceniony z oceną jako spełniająca wymagania dla obszarów chronionych, a dane dotyczące Wisłoki od potoku Chotowskiego do Rzeki klasyfikują stan jednolitej części wód jako dobry, potencjał ekologiczny oceniono jako dobry, stan chemiczny jako dobry, ogółem stan jako z oceną jako spełniającą wymagania dla obszarów chronionych. **Teren objęty analizą leży poza w zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych.**

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły zatwierdzonego na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 lutego 2011 r. wody podziemne na analizowanym obszarze należą do **jednolitej części wód podziemnych PLGW2200139**, dla której oceniono stan chemiczny jako dobry, stan ilościowy jako dobry. Jest to część wód niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Celem środowiskowym dla tej części wód jest utrzymanie jej dobrego stanu. Wg raportu WIOŚ za 2013 r. oceniono stan wód tej jednolitej części wód podziemnych jako dobry. Na jakość wód podziemnych głównie wpływ mają /poza czynnikami endogennymi/ wody opadowe powierzchniowo przenikające do warstw wodonośnych – czynnikiem na który można wpływać /poza budową geologiczną terenu/ jest stopień oczyszczenia tych wód – w tym zakresie istotne jest przestrzeganie regulacji ustawy Prawo wodne. Prognozując skutki środowiskowe realizacji ustaleń zmiany Studium zauważa się, że przyczyni się on do zwiększenia liczby źródeł zanieczyszczeń zarówno poprzez wytworzenie nowych ścieków komunalnych na obszarze A, które będą ujmowane na sieć kanalizacji sanitarnej ale również ze względu na znaczne ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej w sposób zasadniczy zmieni się sposób odprowadzania wód opadowych – w części A zmiany Studium – choć skala tego działania jak i tym bardziej ryzyka wystąpienia takiego zanieczyszczenia jest niska ze względu na funkcjonujący układ kanalizacji sanitarnej, który może ulec rozbudowaniu jeżeli skala inwestycji będzie tego wymagać.

Jedną z najistotniejszych kwestii dla gospodarki przestrzennej jest występowanie zagrożenia powodziowego. Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego i mapami ryzyka powodziowego obszar opracowania znajduje się częściowo w zasięgu:

- obszar A – wód powodziowych o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia Q0,2% raz na 500 lat,
- obszar B – wód powodziowych o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia Q0,2% raz na 500 lat,
 - wód powodziowych o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia Q1% raz na 100 lat
 - obszar szczególnego zagrożenia powodzią,
 - wód powodziowych o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia Q10% raz na 10 lat
 - obszar szczególnego zagrożenia powodzią.

Zasięgi wód powodziowych oznaczone są na załączniku graficznym.

Zmiana Studium reguluje gospodarkę ściekową zabezpieczając przed zanieczyszczeniami środowisko wodne przy jednoczesnej realizacji potrzeby zagospodarowania zabudową kubaturową przedmiotowego obszaru A. Odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z uszczelnionych powierzchni komunikacyjnych i po oczyszczeniu do odbiorników jakim jest grunt – na podstawie Prawa wodnego.

3.6. Warunki klimatyczne

Teren gminy Żyraków leży w obrębie klimatycznym Kotliny Sandomierskiej z typem klimatu podgórskich nizin i kotlin. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,0°C a roczna amplituda temperatur 22°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnio 19°C), najchłodniejszym styczeń średnio - 7,2°C). Okres wegetacji trwa około 210-220 dni i rozpoczyna się na przełomie marca-kwietnia a kończy w pierwszej dekadzie listopada. Obszar gminy otrzymuje rocznie około 600-700mm opadów z czego w okresie letnim 320mm, prędkości wiatrów wahają się w granicach 2,5-3,4m/s z dominującymi wiatrami południowymi 15% i zachodnimi 14% - głównie w okresie jesienno-zimowym sprzyjając odwilżom. Gmina, tak jak Kotliną Sandomierską otrzymuje jedną z największych w Polsce sum bezpośredniego promieniowania słonecznego na powierzchnię poziomą, przekraczającą 62 Kcal/cm2/rok. Z temperaturą i wilgotnością względną powietrza ściśle związane jest występowanie mgieł. W ciągu roku na terenie miasta notuje się około 48 dni z mgłą. Średnie roczne zachmurzenie występuje w około 55-70%.

Przytoczona charakterystyka jest ogólna i ulega różnicowaniu w zależności od warunków lokalnych takich jak rzeźba terenu, głębokość zalegania wód podziemnych, szata roślinna i zagospodarowanie terenu.

Obszar objęty opracowaniem charakteryzuje się średniokorzystnymi warunkami topoklimatycznymi. Są to tereny niezabudowane, nieosłonięte, otwarte pozostające w strefie zalegania mgieł i zimnego powietrza doliny Wisłoki. Zmiana studium przewiduje realizację zabudowy kubaturowej na obszarze A co lokalnie na tym obszarze może powodować podwyższenie temperatur ze względu na zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej i wilgotności podłoża – różnice będą jednak trudne do określenia i będą miały amplitudę dobową jednak będą trwałe – tak trwałe jak sama zabudowa.

3.7. Warunki krajobrazowe i kulturowe, w tym krajobraz kulturowy

Obszary zmiany studium położone są zasadniczo na terenach rolnych otwartych. Jedynie fragment obszaru A jest zabudowany obiektami szpitala, w tym głównie budynek kompleksu szpitalnego o dominującej w krajobrazie sylwecie ze względu na swoje gabaryty jak również wyeksponowanie z układu komunikacyjnego.

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru A znajdują się zabudowania produkcyjno-usługowe, a w okolicy zabudowania różnych zakładów produkcyjno-usługowych powstałych w sąsiedztwie dawnego zakładu przetwórstwa rolnego Igloopol oraz na różnych odcinkach istniejących dróg powiatowych zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa. Na obszarze B znajdują się 4 udokumentowane stanowiska archeologiczne z różnych epok – co zostało w uwarunkowaniach studium uwzględnione. Poza tym tereny te nie są objęte żadną formą ochrony konserwatorskiej i nie występują na nim inne chronione kulturowo obiekty. Krajobraz generalnie jest rolniczy z sąsiedztwem zabudowy usługowo-produkcyjnej o zróżnicowanej architekturze. Obszary zmiany Studium położone są na terenach wypłaszczonych, od strony południowej otwarte na dolinę rzeki Wisłoki, co stanowi o pewnej ekspozycji w krajobrazie obszaru A z układu komunikacyjnego, stąd przewidziana w Studium regulacja dotycząca pasów zieleni izolacyjnej i zieleni na parkingach, która zawsze pozytywnie wpływa na walory widokowe obszarów. Od strony północnej teren jest widokowo otwarty na obszary rolnicze częściowo zabudowane zabudową produkcyjno-usługową i zagrodową z mieszkaniówką. Od wschodu teren zamyka droga powiatowa ze zjazdem na autostradę A4. Obszar zmiany Studium będzie więc dość wyeksponowany z terenów komunikacyjnych. Dla obszaru województwa podkarpackiego nie został opracowany audyt delimitujący krajobraz i brak jest wytycznych w tym zakresie. Również w zakresie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych, urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń rada gminy nie podjęła uchwały regulującej.

Obszar B zmiany studium przecina na odcinku istniejącej drogi powiatowej nr 43233 korytarz o szerokości około 40m obszaru siedliskowego Natura 2000 – PLH180053 Dolna Wisłoka z dopływami /dolina rzeki Grabinianki/, który został wyznaczony na tym istniejącym odcinku drogi jako kontynuacja doliny rzecznej Grabinianki, którą droga ta przekracza. Poza tym w odległości około 100m, od południowo-zachodniej granicy obszaru A zmiany studium, przebiega granica proponowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu Jastrząbsko –Zdżarskiego /aktualnie nie utworzonego na obszarze województwa podkarpackiego/.

3.8. Zasoby przyrodnicze

Według podziału geobotanicznego Szafera teren gminy Żyraków położony jest w obrębie prowincji Niżowo-Wyżynnej Środkowej Europy, w Krainie Kotliny Sandomierskiej.

Obszar poddany analizie pokryty jest roślinnością o ustabilizowanym składzie. W wyniku długotrwałej rolniczej działalności człowieka naturalne zbiorowiska roślinne uległy znaczącym przemianom. Na obszarze opracowania nie występują zbiorowiska i gatunki roślin objęte ochroną prawną.

Według podziału na krainy zoogeograficzne (Jaczewski, 1973), obszar opracowania przynależy do Niziny Sandomierskiej. Występujące tu zwierzęta mogą traktować powyższy teren jako siedliskowy, ale też mogą wykorzystywać go do przemieszczania się. Są to głównie przedstawiciele fauny niżowej: sarna, zając szarak, dzik, kuna leśna, borsuk i jeleń oraz wiele gatunków gadów płazów, bezkręgowców i ptaków; bażant, kuropatwa, skowronek, świergotek łąkowy, pliszka żółta, gąsiorek i inne a także pojawiają się gatunki ptaków rzadko występujących takich jak: bocian biały, pójdzka). Dla większości z tych zwierząt przedmiotowy teren nie stanowi korzystnych warunków siedliskowych i rozrodczych a bywa głównie miejscem sporadycznego żerowania, jako teren otwarty o swobodnym dostępie, położony pomiędzy terenami upraw polowych, użytków zielonych i zabudowaniami przemysłowo-usługowymi lecz w pobliżu dolin rzecznych. W obrębie obszaru nie stwierdzono miejsc rozrodu i gniazdowania zwierząt i ptaków objętych ochroną – pomimo, że jeden z obszarów zmiany Studium /B/ przecina obszar Natura 2000 – prawdopodobnie ze względu na bardzo niewielki fragment tego obszaru oraz szczególną charakterystykę tego miejsca czyli przekroczenie drogą z mostem nad rzeką Grabianką. Nie mniej biorąc pod uwagę w pełni ukształtowane biocenozy doliny rzeki Grabinianki nie należy wykluczać możliwości zakładania i funkcjonowania takich siedlisk ptactwa i zwierzyny drobnej. Generalnie największe bogactwo zasobów przyrodniczych obszaru można obserwować w pasie obszaru Natura 2000 scharakteryzowanego w pkt. 3.9.

3.9. Występowanie obszarów prawnie chronionych

Przez jeden z obszarów opracowania zmiany Studium /obszar B/ przebiega bardzo wąskim korytarzem, o lokalnej szerokości około 40m, obszar Natura 2000 Dolna Wisłoka z Dopływami /dolina rzeki

Grabiniarki/. Dolna Wisłoka z dopływami jest ostoją siedliskowa zatwierdzoną w 2011 roku. Dolina rzeki jest płaska i bardzo rozległa. Dopływy mają charakter rzek krainy lipienia (brzany). Szerokość koryt rzek i potoków jest bardzo różna i waha się średnio od 0,7 8 do 20 40 metrów w granicach stałego porostu traw. Głębokość jest również zmienna zależna od wielkości rzeki i waha się od 0,15 do 3,5 m. Brzegi cieków są gęsto porośnięte drzewami i krzewami. Dno rzeki Wisłoki jest głównie piaszczysto - żwirowe, a miejscami kamieniste z nielicznymi ukośnieniami do prądu występującymi naturalnymi progami z piaszczowca, niekiedy z pojedynczymi głazami narzutowymi. Koryto jest również urozmaicone zwalonymi pniami drzew, z licznymi płosami, widoczne są przełamania spadku rzeki.

Rzeka Wisłoka stanowi bardzo ważny korytarz ekologiczny łączący jej dopływy i rzekę Wisłę dlatego powinna w całości podlegać szczególnej ochronie.

W Wisłocie w latach 2004 - 2008 stwierdzono występowanie 32 gatunków ryb oraz jeden gatunek minogów; w tym z rodziny łososiowatych (3 gatunki), karpowatych (20 gatunków), głowaczowatych (2 gatunki), kozowatych (2 gatunki), szczupakowate (1 gatunek), okoniowate (2 gatunki), sumowate (1 gatunek) i węłuszowatych (1 gatunek).

Wody rzeki Wisłoki i jej dopływów są siedliskiem cennych gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Dorzecze Wisłoki objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych (certy, troci wędrowniej, łososia i jesiotra ostronosego) zaś jej dopływy na tym odcinku są wymieniane jako jedne z cieków dorzecza o walorach kwalifikujących je jako potencjalne tarliska anadromicznych ryb wędrownych co potwierdza obecność form młodocianych łososia (*Salmo salar*) i siedlisko ryb prądolubnych. Wytypowane dopływy rzeki Wisłoki są w najmniejszym stopniu przekształcone, a zarazem są siedliskami raka rzeczno-łuskiego (*Astacus astacus*), Odcinki doliny Wisłoki i wybranych dopływów charakteryzują się umiarkowanym stopniem przekształcenia siedlisk pozakorytowych. Fragmenty zbliżone do naturalnych zachowały się zwłaszcza w dolinach potoków Tuszynka, Brzezinka, Czarna /Grabiniarki/ i Chotowski. Przeważają zbiorowiska lasów łęgowych (kod: 91E0). Zarówno nad Wisłoką jak i nad jej dopływami największe powierzchnie zajmują łągi wierzbowe (91E0-1) zarówno w postaci dojrzałej *Salicetum albo-fragilis* jak i inicjalnej *Salicetum triandro-viminalis*. W szczególności terasy Wisłoki, w znacznym stopniu porośnięte są krzewiastymi formacjami wierzb wąskolistnych, pozostających w kompleksie przestrzennym z niżowymi ziołoroślami nadrzecznymi (kod: 6430-3) i pozostałościami, często w postaci szpalerów lub niewielkich kęp, łągi topolowego *Populetum albae* (kod: 91E0-2), głównie z topolą czarną. Mniejsze powierzchnie zajmują inne zbiorowiska łęgowe. Wąskimi pasami nad dopływami Wisłoki, wraz z łąkami wierzbowymi, występują płaty niżowego łągi olszowo-jesionowego *Fraxino Alnetum* (kod: 91E0-3), wyraźnie podbagnionego, rozwijającego się na lokalnych wysiękach i w miejscach o utrudnionym odpływie wody. Rzadko towarzyszy mu podgórski łągi strumykowy *Carici remotae-Fraxinetum* (kod: 91E0-5). łągi w dolinach rzecznych mają podstawowe znaczenie siedliskotwórcze, także jako wyraźna zasłona i izolacja teras zalewowych i brzegów przed bezpośrednim oddziaływaniem antropogenicznym. W niektórych miejscach, na skraju doliny lub na wysokim brzegu, zwykle na niewielkich powierzchniach znajdują się wilgotniejsze postaci łąk świeżych (kod: 6510-1), będących zbiorowiskami zastępczymi łągów. Na siedliskach tych prowadzony jest głównie wypas, rzadko gospodarka kośna.

Odrębny, bardzo rzadki typ siedliska stanowią permanentnie inicjalne żwirowiska i kamieniste odsypy tworzące wyraźne wyspy w nurcie Wisłoki oraz plaże. Częściowo zajęte są one płatami wierzb wąskolistnych, ale pojawiają się na nich niewielkie fragmenty nietrwałych zbiorowisk ziołoroślowych i trawiastych.

Na skraju otuliny w potoku Tuszynka, obecne są zbiorowiska z włosienicznikiem wodnym *Batrachium fluitantis*, grążelem żółtym *Nuphar lutea*, okrzężnicą bagienną *Hottonia palustris*, żabiściekiem pływającym *Hydrocharis morsus-ranae* i otoczeniem szuwarowym. Różnicowane są zbiorowiska higrofilne, zarówno ziołoroślowe jak i zarastające olszą czarną, szuwały. Dominującą rolę odgrywa różnowiekowy podrost i zadrzewienia olszy czarnej *Alnus glutinosa*, wierzby szarej *Salix cinerea* z warstwą zielną tworzoną przez turzycę długokłosą *Carex elongata*, turzycę pęcherzykowatą *Carex vesicaria*, kosaćca żółtego *Iris pseudacorus*, sitowie leśne *Scirpus sylvestris* i inne. Nad Tuszynką i wzdłuż rowów melioracyjnych obficie porastają szuwały z turzycą pęcherzykowatą *Carex vesicaria*, turzycą brzegową *Carex riparia*, turzycą błotną *Carex acutiformis*, a gdzie nigdzie pojawiają się niewielkie fragmenty podmokłych łąk na podłożu torfowym. W suchszych miejscach, pojawia się także sosna pospolita *Pinus sylvestris* i dąb szypułkowy *Quercus robur*.

Dla obszaru obecnie nie ustanowiono planu ochrony ani planu zadań ochrony, jednakże ze standardowego formularza obszaru Natura 2000 wynikają pewne wskazówki dotyczące działań

antropogenicznych, które mogą mieć osłabiający wpływ na jego funkcjonowanie w różnym stopniu.

Zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania obszaru

Główne źródło zagrożenia - opisane w standardowym formularzu dla tego obszaru - stanowi przede wszystkim gospodarka rolna – związane z nią przekształcenia środowisk roślinnych, sztuczne nawozy, pestycydy lecz nie tylko - obszar zagrożony poprzez szereg działań antropogenicznych związanych z planami przekształceń koryta regulacją oraz zabudową poprzeczną dla celów energetycznych. Bardzo negatywne oddziaływanie ma także usuwanie roślinności oraz wycinanie rosnących nad ciekami drzew, co drastycznie pogarsza warunki dla występującej fauny, zwłaszcza w okresach zwiększonego nasłonecznienia i niskich przepływów wód, częściowo nadmierna eksploatacja kruszyw w koryta rzeczne.

Na obszarze B zmiany Studium występują również 4 udokumentowane stanowiska archeologiczne, w których wystąpił zróżnicowany materiał zabytkowy pochodzący z różnych okresów, również w ramach tych samych stanowisk archeologicznych, co świadczy o pewnej ciągłości obecności ludzi na tym obszarze:

- epoka kamienna – Straszecin stan. 86,92,93;
- okres rzymski – Straszecin stan. 93;
- wczesne średniowiecze – Straszecin stan. 88;
- okres nowożytny – Straszecin – stan 86.

3.10. Poziom hałas, jakość powietrza i promieniowanie elektromagnetyczne

Na obszarach zmiany Studium występują emitory zanieczyszczeń powietrza – są to istniejące i użytkowane obiekty budowlane – zabudowania szpitala oraz drogi powiatowe. Również w sąsiedztwie występuje emisja niska związana z istniejącą zabudową produkcyjno-usługową, zabudową mieszkaniową jednorodziną i zagrodową. Jakość powietrza jest obecnie jednak głównie wynikiem napływu zanieczyszczeń z odległych ośrodków przemysłowych, z których najbliższym jest Dębica, generujących zanieczyszczenia w postaci gazów /dwutlenek węgla, tlenek azotu, węglowodory/ i pyłów zawieszonych z metalami ciężkimi, zabudowa mieszkaniowa emitująca gazy, pyły z palenisk domowych, ogólnie grzewczych. Z raportu o stanie środowiska 2013-2015 r. w województwie podkarpackim sporządzonym przez WIOŚ w odniesieniu do zanieczyszczeń chemicznych benzo(a)piranu, oraz stężenia PM10 i PM2,5 obszar zmiany Studium mieści się w obszarze klasy C - wdrażania działań naprawczych, a w zakresie SO₂, NO₂, CO, O₃, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu i benzenu zaliczony do klasy A /najwyższej/. Dominującym źródłem zanieczyszczenia na terenie województwa podkarpackiego są pyły ze spalania paliw - 95% udział w zanieczyszczeniach powietrza.

Najbliższym punktem pomiarowym dla obszaru zmiany Studium jest Mielec i Dębica /w zależności od badanego elementu/ dane z tego punktu przedstawiono dalej. W badaniach monitorowano zawartość SO₂ - brak przekroczeń, NO₂ - brak przekroczeń, CO - brak przekroczeń, benzen - brak przekroczeń, PM10 - przekroczenia norm w Mielcu /w tym 24-godzinny poziom przekraczany na każdej stacji w województwie/, benzo(a)piranu - drastyczne przekroczenia w Dębicy /790% poziomu docelowego/ - ze spalania paliw na cele grzewcze

Badania poziomów pól elektromagnetycznych prowadzi WIOŚ. Wg. danych za 2013 - 2015 rok /wykonywanych w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2013-2015”/, na terenie województwa podkarpackiego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego. Na podstawie badań WIOŚ można stwierdzić, że najpowszechniej występującymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego, których udział rośnie w ostatnich latach są stacje bazowe telefonii komórkowej, choć wytwarzane przez nie pola elektromagnetyczne mają zdecydowanie poziom niższy od dopuszczalnego. Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są również inne stacje odbiorczo-nadawcze (telewizyjne, radiowe), sieci elektroenergetyczne, urządzenia przemysłowe a także urządzenia codziennego użytku w gospodarstwach domowych. Dane WIOŚ pochodzące z monitoringu nie przedstawiają poziomów pól elektromagnetycznych dla gminy Żyraków.

Prognozując zmiany wynikające z planowanego zagospodarowania obszarów należy stwierdzić, że, w związku z ograniczeniem powierzchni biologicznie czynnej komfort klimatyczny tego obszaru pogorszy się w stosunku do stanu istniejącego. Zmiana Studium przewiduje obowiązek utrzymania dość wysokiego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej, która zazwyczaj jest zagospodarowywana zielenią, a także wprowadzenie drzew na tereny – zarówno jako element zagospodarowania parkingów jak i zieleni izolacyjna co ma na celu między innymi złagodzenie skutków zanieczyszczenia powietrza.

Prognozując zmiany wynikające z planowanej zmiany zagospodarowania terenu należy stwierdzić, że, komfort klimatyczny tych obszarów ustabilizuje się a obszary zagospodarowane w planowany sposób będą źródłem zanieczyszczeń powietrza i hałasu, jednak wpływy te nie będą znaczące i nie będą mogły wpływać na dotychczasowe obszary chronione akustycznie – zabudowę zagrodową czy mieszkaniową.

3.11. Zagospodarowanie obszaru, dotychczasowe zmiany w środowisku i wzajemne oddziaływanie pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska

W granicach opracowania dominują tereny rolne kwalifikowane w ewidencji jako grunty orne. Tereny rolne użytkowane są systematycznie, jedynie część jest okresowo odłogowana. Przez obszar przebiega sieć elektroenergetyczna napowietrzna średniego napięcia 15kV oraz gazociąg wysokoprężny DN700, które to sieci przebiegają w paśmie o kierunku południowy zachód – północny wschód. Na obszarze występuje zabudowa kubaturowa jedynie na niewielkim fragmencie obszaru A – są to zabudowania szpitala. Część terenów na południowy zachód od szpitala jest zagospodarowanych w formie placów utwardzonych służących w przeszłości dawnemu kompleksowi chlewni, którego zabudowania położone są po północnej stronie obszaru A. Pozostała część obszarów zmiany Studium to tereny rolne – częściowo uprawiane indywidualnie tworząc mozaikę pól, łąk i pastwisk na obszarze B oraz jednorodny obszar upraw w większym kompleksie na obszarze A. Jedynie niewielkie fragmenty obszaru B mają zachowaną roślinność naturalną – niewielki pas terenu wchodzący w dolinę rzeki Wisłoki przy przyczółku mostowym oraz fragment doliny rzeki Grabinianki objęty zmianą Studium w pasie drogi i mostu na tej rzece – stanowiący fragment obszaru Natura 2000 Dolna Wisłoka z Dopływami. Są to jednak obszary roślinności naturalnej w mało reprezentatywnych fragmentach ze względu na występujące obiekty drogowo-mostowe drogi zbiorczej.

Objęte zmianą Studium obszary uznaje się za dość silnie przekształcone pod względem środowiskowym. Przekształcenia te wywierają presję na samo podłoże, wypierają rodzime gatunki roślin, powodują zanikanie naturalnych siedlisk i biocenoz stanowiących podstawę równowagi dalszych procesów naturalnych, powodują wyparcie szeregu gatunków zwierząt, powodują ekspozycję i presję na jakość wód powierzchniowych – w tym wypadku szczególnie związana z prowadzeniem gospodarki rolnej /nawożenie i środki ochrony roślin, brak zadarnień/. Jednakże ze względu na fakt, że większość tych terenów stanowią obszary rolnicze, a więc biologicznie czynne ewentualna sukcesja środowiska naturalnego jest bardzo łatwa i byłaby kwestią tylko zaprzestania uprawiania kultury rolnej.

Prognozując zmiany wynikające z planowanego zagospodarowania terenu należy stwierdzić, że proces zmian w środowisku będzie przebiegał w dwóch etapach – pierwszym, stosunkowo krótkotrwałym, będzie etap realizacji zabudowy, drogi i sieci infrastruktury technicznej związany z krótkotrwałymi niekorzystnymi oddziaływaniami na poszczególne składniki środowiska – powietrza, hałasu, gleb i wód oraz składu fauny i flory; oraz drugim, długotrwałym etapem zmian stałych i stałych oddziaływań o mniejszym stopniu i lokalnym zasięgu pozwalającym na ustabilizowanie się komponentów środowiska i wytworzeniu się nowej równowagi lecz już w znacznie ograniczonym przestrzennie zakresie zwłaszcza na obszarze A planowanej zabudowy usługowej.

Środowisko stanowi zespół komponentów wyodrębnionych naukowo wyłącznie do celów analitycznych - możliwości uchwycenia zmian i oceny tych zmian w celu regulacji oddziaływania, co stanowi teoretyczne rozwarstwienie jego modelu. Istnieją związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy wszystkimi tymi komponentami, które sprawiają, że pewne cechy mogą się pogłębiać a inne zanikać powodując zmiany ogólne. Na analizowanych obszarach prognozuje się, że zmiany takie zajdą w wyniku przekształceń w każdym komponentcie środowiska, choć ich stopień i jakość będzie różna na tych dwóch obszarach: obszarze A – w wyniku zabudowy, gdzie głównym przekształcanym komponentem będzie w szczególności flora i fauna oraz gleba w płytkiej warstwie, których regeneracja będzie musiała być wspierana głównie w fazie początkowej przez człowieka przez celowe działania ukierunkowane na przywrócenie na części terenów roślinności tak aby utrzymać dobry stan klimatyczny i krajobrazowy nie doprowadzając do bardzo utrudnionej w warunkach niskiego udziału powierzchni biologicznie czynnej sukcesji roślinnej i ukształtowania się nowych biotopów;

obszarze B - w wyniku przebudowy i realizacji brakującego odcinka drogi, gdzie głównym przekształcanym komponentem będzie również w szczególności flora i fauna oraz gleba w płytkiej warstwie, lecz będą to stosunkowo wąskie pasy terenu, a regeneracja środowiska naturalnego będzie wspierana przez pozostawione znaczne części terenu powierzchni biologicznie czynnej, nadmienić tu należy, że realizacja przebudowy drogi na odcinku przebiegającym przez ustanowiony obszar Natura 2000 będzie wymagała zastosowania innych niż dotychczasowe standardów i rozwiązań właśnie ze względu na ten fakt, co przyczyni się do korzystniejszego niż obecnie rozwiązania pod względem środowiskowym.

Natomiast porównując przewidywane oddziaływania realizacji dotychczasowych kierunków wyznaczonych w Studium można mówić o porównywalnym stopniu oddziaływania na środowisko i jego przekształcenia – dotychczasowo tereny te były wyznaczone do zabudowy w tym zorganizowanej działalności inwestycyjnej i fragmentarycznie jako tereny rekreacyjne.

4. Istniejący stan środowiska i jego potencjalne zmiany przy braku realizacji projektu zmiany studium

Stan środowiska a także możliwe zagospodarowanie powierzchni obszaru objętego niniejszą analizą zostały opisane poprzez scharakteryzowanie poszczególnych jego komponentów i istniejącego zagospodarowania w poprzednim 3 rozdziale – pktt 1-11.

Prognozując zmiany w środowisku jakich można się spodziewać przy braku realizacji założonych w zmianie studium ustaleń należy wziąć pod uwagę dotychczasowe ustalenia Studium. Tereny objęte zmianą Studium dotychczas miały kierunek zagospodarowania jako tereny zorganizowanej działalności inwestycyjnej /PU/ czyli zabudowy i zagospodarowania związanego z działalnością, w zależności od potrzeb z zakresu produkcji, usług, handlu, magazynów, składów, baz transportowych i przeładunkowych, istniejących usług /U/ i przemysłu /P/, proponowane do wykorzystania na cele rekreacyjne /TR/ oraz tereny przewidziane do zabudowy pod różne funkcje lecz głównie zabudowę mieszkaniową na obecnych terenach rolnych /MZ/. Dotychczas została zrealizowana zabudowa usługowa szpitala na fragmencie obszarów, drogi powiatowe relacji Dębica – Zdziarzec nr 43202 i relacji Odporyszów – Wielopole nr 43233 również na fragmencie obszarów zmiany Studium. Jednak dotychczasowe ustalenia powodują możliwość radykalnej zmiany sposobu użytkowania poprzez wprowadzenie zabudowy produkcyjnej i usługowej, zabudowy mieszkaniowej oraz dróg i infrastruktury technicznej z nimi związanych co oznacza trwale przekształcenie powierzchni ziemi w strefie przypowierzchniowej w wyniku zabudowy i zagospodarowania, trwałe wyłączenie z produkcji rolnej gruntów i znaczące ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej, gromadzenie ścieków w zbiornikach do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej, znacząco zwiększone odprowadzanie wód opadowych do wód powierzchniowych i gruntu z terenów uszczelnionych i zabudowy, powstanie potencjalnych emitorów zanieczyszczeń powietrza, powstanie potencjalnych źródeł hałasu przemysłowego, zmian w krajobrazie polegających na zabudowie w terenach dotychczas niezainwestowanych, powstanie nowych punktów wytwarzających odpady produkcyjne.

Reasumując skutki dla środowiska braku realizacji zmiany Studium można uznać za porównywalne z tymi, które są przewidywane przy jego realizacji. Jako istotne należy uznać ostateczne zagospodarowanie obszarów ustalone w kierunkach w zmianie Studium, przyjęte wskaźniki i rozwiązania ustalające ograniczenia w zabudowie i zasadach zagospodarowania, które ograniczają również zagrożenia środowiskowe do minimum, regulują w sposób bardziej szczegółowy i ukierunkowany sposób zagospodarowania terenów wolnych od zabudowy – co ma na celu częściowe skompensowanie oddziaływania tego terenu. Zagospodarowanie obszaru zgodnie z zasadami przyjętymi w zmianie Studium wskazującymi na założenie opracowania planów miejscowych na tych obszarach jest korzystniejsze niż zagospodarowywanie terenów na podstawie odrębnych decyzji nie biorących pod uwagę wzajemnych powiązań przyrodniczych.



Fot.1 widok na fragment obszaru A istniejący szpital z parkingiem



Fot.2 widok na fragment obszaru A, sąsiadujące zabudowania produkcyjno-usługowe



Fot.3 widok na fragment obszaru B, zjazd z autostrady A4 na drodze powiatowej Dębica - Zdziarzec



Fot.2 widok na fragment obszaru B z drogi powiatowej Odporyszów – Wielopole - część terenu planowanego odcinka drogi zbiorczej – droga wewnętrzna i sieć elektroenergetyczna średniego napięcia, w tle pola uprawne

5. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem - ocena zagrożeń stanu środowiska

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania skutków realizacji analizowanego projektu zmiany studium na środowisko, ze względu na rodzaj inwestycji, które w oparciu o ustalone w kierunkach zmiany Studium będą mogły być realizowane /teren usług oraz droga publiczna/. Stan środowiska i jego zmian został opisany powyżej. Natomiast potencjalne zagrożenia dla środowiska, mając na uwadze przedmiotową zmianę Studium, mogą wiązać się z wszystkimi komponentami środowiska – mając na uwadze proces realizacji obiektów budowlanych i późniejszą eksploatację obiektów. Uciążliwości te związane z realizacją obiektów stanowią okres przejściowy lecz od sposobu realizacji tego procesu i jakości rozwiązań budowlanych zależeć będzie długoterminowy stały wpływ planowanego zagospodarowania na środowisko.

Stan wód podziemnych i powierzchniowych, zgodnie z ustaleniami zmiany studium, nie powinien ulegać zmianie mając na uwadze ustalenia zabezpieczające przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do gruntu i wód – ustalenia w zmianie Studium w tym aspekcie uzupełniają dotychczasowe zakładające funkcjonowanie zabudowy wraz z rozwojem sieci kanalizacji sanitarnej, która na obecnym etapie rozwoju gminy jest już wykonana lecz w zależności od skali realizacji obiektów usługowych będzie wymagać dalszej rozbudowy. Nadmieniamy, że obszar zmiany studium nie jest położony w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 „Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów”. Na jakość wód podziemnych głównie wpływ mają /poza czynnikami endogennymi/ wody opadowe powierzchniowo przenikające do warstw wodonośnych – czynnikiem na który można wpływać /poza budową geologiczną terenu/ jest stopień oczyszczenia tych wód – w tym zakresie istotne jest przestrzeganie regulacji ustawy Prawo wodne. Prognozując skutki środowiskowe realizacji ustaleń zmiany Studium zauważa się, że przyczyni się on do zwiększenia liczby źródeł zanieczyszczeń zarówno poprzez wytworzenie nowych ścieków komunalnych na obszarze A, które będą ujmowane w sieć kanalizacji sanitarnej ale również ze względu na znaczne ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej w sposób zasadniczy zmieni się sposób odprowadzania wód opadowych – w części A zmiany Studium – choć skala tego działania jak i tym bardziej ryzyka wystąpienia takiego zanieczyszczenia jest niska ze względu na funkcjonujący układ kanalizacji sanitarnej, który może ulec rozbudowaniu jeżeli skala inwestycji będzie tego wymagać. **Ustalenia zmiany studium sprzyjają zachowaniu, założonych Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, celów środowiskowych.**

Stan powietrza i klimatu akustycznego, poziom promieniowania elektromagnetycznego ulegną zmianom – chociaż będą to zmiany zasadnicze w stosunku do stanu obecnego na tych obszarach jako obecnie niemal niezainwestowanych, to zmiany te będą porównywalne do tych, które wywołane by były dotychczas planowanymi kierunkami zagospodarowania. Ponadto zmiany te choć pod względem jakościowym będą zasadnicze to pod względem ilościowym nieznaczne biorąc pod uwagę obecne standardy zabudowy – energooszczędność budynków ograniczająca emisję. Do zmniejszenia oddziaływania w tym zakresie przyczyniają się rozwiązania przyjęte w zmianie Studium – wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej, sposób wykorzystania powierzchni biologicznie czynnej, wymóg zastosowania zieleni wysokiej na parkingach oraz w pasach izolacyjnych – to elementy służące zwiększeniu komfortu użytkowego tych terenów i jednocześnie zmniejszające oddziaływanie również w sferze krajobrazu tych obszarów. Realizacja odcinka drogowego rozprowadzającego bardziej równomiernie ruch samochodowy związany ze zjazdem z autostrady A4 spowoduje lokalnie podwyższenie tła hałasu na obszarach sąsiadujących lecz przyczyni się do korzystnych zmian funkcjonowania zarówno drogi jak i terenów z nią sąsiadujących na dotychczasowym odcinku drogi relacji Dębica – Zdzierzec, która zostanie odciążona. Jeżeli zaistnieje, dopuszczona zmianą studium na wniosek ze strony Zarządu Województwa Podkarpackiego, konieczność realizacji sieci wysokiego napięcia 110 kV – nastąpi również konieczność ograniczeń w zagospodarowaniu w pasie terenu wzdłuż tej linii o różnych szerokościach w zależności od rodzaju zagospodarowania zgodnie z normami branżowymi – tu będzie to dotyczyć głównie zieleni wysokiej.

Stan gruntów ulegnie zmianom płytkim, nieingerującym w głębsze warstwy, zasadniczo polegających na ograniczeniu warstw glebowych na znacznych częściach terenów w obszarze A i niewielkich częściach obszaru B – co związane będzie z likwidacją części powierzchni biologicznie czynnej, jednakże nie nastąpi tu zasadnicze przemieszanie warstw gruntu, co mogłoby doprowadzić do poważniejszych zagrożeń i długoterminowych procesów rekultywacji czy remediacji.

Stan fauny i flory – zmiana nastąpi na poziomie wielkości dostępnej przestrzeni otwartej dostępnej dla zwierząt, ograniczenie wielkości ich biotopów, być może fragmentarycznie nastąpi przeniesienie się obszarów bytowania pewnych gatunków oraz rozbudowa siedlisk gatunków związanych z siedliskami ludzkimi. Nie nastąpi jednak eliminacja dzikich gatunków ze względu na obecny sposób użytkowania terenów objętych zmianą Studium jako rolniczych terenów otwartych również o ograniczonej puli gatunkowej. Natomiast istotną ostoją dziko żyjących gatunków zwierząt ma pozostać obszar Natura 2000 Dolna Wisłoka z Dopyłwami krzyżująca się z istniejącymi obiektami drogowo-mostowymi w dolinie rzeki Grabnianki. Potrzeba przebudowy tej drogi spowoduje zastosowanie lepszych niż dotychczasowe rozwiązań technicznych i przestrzennych w zakresie ochrony tego obszaru – jest to pozytywny aspekt realizacji ustaleń zmiany Studium. Ingerencja człowieka w obszary dotychczas pozostające jako otwarte niemal zawsze skutkuje ograniczeniem przestrzeni przyrodniczej flory. Jak już wcześniej opisano, w związku z tym faktem w zmianie Studium zawarto ustalenia mające na celu zrekompensowanie ograniczeń tej sfery poprzez regulacje w zakresie udziału oraz charakteru powierzchni biologicznie czynnych, jakie mają być

zabezpieczone w ramach zagospodarowania poszczególnych terenów – z uwzględnieniem ich lokalnych cech.

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji ustaleń zmiany studium w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Analizowane obszary znajdują się poza granicami Obszarów Chronionego Krajobrazu - w odległości około 100m, od południowo-zachodniej granicy obszaru A zmiany studium, przebiega granica proponowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu Jastrzębsko –Zdżarskiego /aktualnie nie utworzonego na obszarze województwa podkarpackiego/.

Natomiast obszar B zmiany Studium przecina na odcinku istniejącej drogi powiatowej nr 43233 korytarz o szerokości około 40m obszaru siedliskowego Natura 2000 – PLH180053 Dolna Wisłoka z Dopływami /krzyżując się z doliną rzeki Grabinianki/, który został wyznaczony na tym istniejącym odcinku drogi jako kontynuacja doliny rzecznej Grabinianki, którą droga ta przekracza. Przedmiotowy obszar Natura 2000 został wyczerpująco scharakteryzowany w pkt.3.9. lecz ze względu na obecne obiekty budowlane oraz planowane inwestycje będzie na tym fragmencie objętym obszarem B zmiany Studium wymagał szczególnej uwagi.

Obszar siedliskowy Natura 2000 – PLH180053 Dolna Wisłoka z Dopływami nie posiada aktualnie obowiązującego planu ochronnego ani planu zadań ochronnych, dlatego wszystkie działania w jego zasięgu muszą być zgodne wyłącznie z ogólnie obowiązującymi przepisami w tym zakresie – ustawą o ochronie przyrody. Dostosowania do wymagań ochrony obszaru Natura 2000 Dolna Wisłoka z Dopływami będą wymagały inwestycje polegające na przebudowie istniejącej przeprawy drogowo-mostowej nad doliną Grabinianki wraz ze wszystkimi niezbędnymi dla funkcjonowania drogi obiektami oraz przekroczenie projektowanej linii wysokiego napięcia 110kV. Realizacja tych inwestycji musi zostać podporządkowana zasadom ochrony tego obszaru Natura 2000 tak aby nie wpływać negatywnie na jego funkcjonowanie, biorąc pod uwagę zdefiniowane w standardowym formularzu dla tego obszaru zagrożenia i nie pogłębiać tego stanu. Dodatkowo należy mieć na względzie, że obecnie zasięg obszaru Natura 2000 w zakresie obszaru B zmiany Studium położony jest w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, co dodatkowo będzie wymagało wyważenia priorytetów bezpieczeństwa i ochrony, podjęcia rozwiązań techniczno-przestrzennych zapewniających korzystne rozwiązania w tych aspektach.

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględnienia w trakcie opracowywania projektu zmiany studium

Analizowany obszar planu ma niewielki zasięg terytorialny i jego oddziaływanie na środowisko również jest lokalne. Nie mniej jednak funkcjonuje on nie tylko w obszarze prawa krajowego ale również międzynarodowego i wspólnotowego. Prawodawstwo polskie oraz strategiczne dokumenty uwzględniają międzynarodowe umowy i konwencje, które zostały przez Polskę przyjęte. Realizując zmianę Studium w oparciu o obowiązujące w Polsce dokumenty i prawo pozostajemy w zgodności z przyjętymi w naszym kraju międzynarodowymi uregulowaniami i zobowiązaniami. Na szczeblu międzynarodowym obowiązują wiele konwencji o tematyce ogólnie środowiskowej jak również wybiórczo traktujących pewne problemy, których występowanie uznano za istotnie wpływające niekorzystnie na zmiany w środowisku naturalnym /m.in. Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt Bonn 1979 r., Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym Espo 1991 r., Konwencja narodów zjednoczonych w sprawie zmian klimatu Nowy Jork 1992 r./ - należy zauważyć, że dokumenty te mają charakter deklaracyjny nie zaś ścisłych przepisów, których wykorzystanie jest możliwe na poziomie prawa miejscowego. Deklaracje te znalazły późniejsze doprecyzowanie np. w dokumentach wspólnotowych /Wspólny Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego na lata 2002 - 2012/ lub krajowych /Polityka Ekologiczna Państwa/. Dokumenty te są asymilowane do poziomu województwa oraz organów niezespolonych, obejmujących poszczególne zakresy tematyczne ochrony i gospodarowania zasobami naturalnymi, i w formie wniosków przekazywane oraz uwzględniane w opracowaniach na poziomie gminy.

8. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko będące skutkiem ustaleń projektu zmiany studium

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania skutków realizacji analizowanego projektu zmiany studium na środowisko. Zmiana studium polega na wprowadzeniu możliwości realizacji farmy fotowoltaicznej, która realizowana samodzielnie bez pozostałej zabudowy produkcyjnej jest obiektem ingerującym w niewiele komponentów środowiska naturalnego. **Ustalenia zmiany studium zmierzają do wyeliminowania znaczącego oddziaływania na środowisko.** Potencjalny znaczący wpływ realizacji inwestycji na środowisko jest rozpatrywany w następujących elementach środowiska:

- **powierzchnia ziemi, gleby, surowce mineralne**

Oddziaływanie w tym zakresie będzie się wiązało z:

- możliwą w części likwidacją pokryw glebowej w okresie realizacji inwestycji,

- ryzykiem zanieczyszczenia gruntu przy wykonaniu robót budowlanych,

- jakość powietrza, klimat akustyczny, promieniowanie elektromagnetyczne

Oddziaływanie w tym zakresie będzie się wiązało z:

- czasowym znikomym i niekorzystnym wpływem na jakość powietrza wynikający z emisji substancji zanieczyszczających z maszyn i środków transportu pracujących przy realizacji inwestycji
- możliwą minimalną stałą zmianą mikroklimatu obszarów zmiany Studium i terenów sąsiadujących wynikającą z realizacji zabudowy,
- czasowym pogorszeniem klimatu akustycznego podczas realizacji zabudowy,
- oddziaływaniem elektromagnetycznym sieci wysokiego napięcia,
- zwiększonym ruchem na drodze relacji Odporyszów- Wielopole związanym z przejęciem części potoku pojazdów samochodowych z kierunku Dębica - Zdzierzec;

- wody powierzchniowe i podziemne

Oddziaływanie w tym zakresie będzie się wiązało z:

- minimalnym zwiększeniem ryzyka zanieczyszczenia wód podziemnych w procesie realizacji zabudowy i drogi oraz ewentualnych nieszczelności systemu kanalizacyjnego,

- zasoby przyrodnicze, poziom bioróżnorodności

Oddziaływanie w tym zakresie będzie się wiązało z:

- ograniczeniem zasięgu siedlisk roślin,
- czasową destabilizacją i brakiem możliwości ukształtowania się jakiegokolwiek stabilnej formy fitocenozy,
- czasową zmiennością składu gatunkowego roślin powodującą brak możliwości osiedlania się drobnych zwierząt
- ograniczeniem dostępu terenowego dla większych zwierząt w celu ochrony zabudowy i innego mienia przed zniszczeniem;

- krajobraz, zabytki i dobra materialne

Oddziaływanie w tym zakresie będzie się wiązało z:

- czasową dewastacją fragmentów krajobrazu powodowaną przez realizację zabudowy,
- docelową zmianą w krajobrazie polegającą na powstaniu zabudowy jednak przy udziale zieleni wysokiej,
- eksploracją stanowisk archeologicznych zakończoną udokumentowaniem znalezisk;

- zdrowie i życie ludzi

Oddziaływanie w tym zakresie będzie się wiązało z:

- ryzykiem nieprawidłowego wykonywania robót budowlanych, prowadzonych niezgodnie z wymaganiami geotechnicznymi gruntów i mas ziemnych,
- ryzykiem niezachowania wszelkiej ostrożności, niewystarczającego przestrzegania przepisów bhp i technologii robót.

Przewiduje się, że wpływ ustaleń zmiany studium na środowisko będzie długoterminowy i stały.

8.1. Oddziaływanie transgraniczne

Położenie obszaru objętego analizą oraz skala przedsięwzięć możliwych do zrealizowania na tym obszarze wykluczają możliwość transgranicznego oddziaływania ustaleń zmiany studium na środowisko.

9. Zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko

Ustalenia zmiany studium, poza wprowadzeniem możliwości realizacji zabudowy i drogi o określonych parametrach, skupiają się na ograniczeniach w kształtowaniu terenu jako elementu krajobrazu gminy oraz głównie na ograniczeniach związanych z uwarunkowaniami naturalnymi, potrzebą maksymalnego, możliwego do uzyskania przy zakładanej funkcji, uszanowania i utrzymania walorów przyrodniczych miejsca.

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko zastosowano w ustaleniach zmiany studium rozwiązania polegające na:

1. dla terenów U1 – Teren zabudowy usługowej w zakresie: usług ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji publicznej, kultury i kultury fizycznej:

- oddziaływanie na środowisko inwestycji zlokalizowanych na tym terenie nie może powodować przekroczenia standardów jakości środowiska na innych terenach;
- uwzględnić uwarunkowania wynikające z położenia znaczącej części terenu w zasięgu obszaru o niskim prawdopodobieństwie zagrożenia powodzią Q0,2%,
- ustalić na części terenu nie zainwestowanej zabudowę kubaturową oraz w sposób nie kolidujący z infrastrukturą techniczną pasy zieleni wysokiej i izolacyjnej,
- ograniczyć wysokość obiektów kubaturowych do nie większej niż 15m licząc od poziomu terenu przed głównym wejściem do każdego obiektu do najwyższego punktu przekrycia lub elewacji obiektu,
- przyjąć minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni terenu – 25%, zagospodarowanej zielenią o rodzimym składzie gatunkowym na 80% tej powierzchni,
- przyjąć wskaźniki intensywności zabudowy 0,2 -1,2,
- ustalić maksymalny udział powierzchni zabudowy w ogólnej powierzchni działki budowlanej jako nie większy niż 30%,
- dachy dwu- i wielospadowe o symetrycznych spadkach głównych połaci dachowych nie większych niż 35°, dachy płaskie o spadkach poniżej 15°,
- wprowadzić drzewa na parkingach,

2. dla terenu KD1 - Teren drogi publicznej zbiorczej:

- uwzględnić uwarunkowania wynikające z położenia znaczącej części terenu w zasięgu obszaru o niskim prawdopodobieństwie zagrożenia powodzią Q0,2%, oraz z położenia części terenu w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q1% i Q10%, oraz dopuścić realizację obiektów na zasadach określonych w przepisach z zakresu prawa wodnego,
- uwzględnić uwarunkowania wynikające z położenia części terenu w zasięgu obszaru Natura 2000 Dolna Wisłoka z Dopływami przyjmując rozwiązania techniczne podporządkowane potrzebie ochrony tego obszaru w tym, jeżeli to konieczne, zapewniające kompensację przyrodniczą,
- uwzględnić ograniczenia wynikające z występowania stanowisk archeologicznych,
- na terenach niewykorzystanych pod nawierzchnie komunikacyjne w granicach pasa drogowego ustalić zagospodarowanie zielenią,
- na fragmentach terenu nie wykorzystanych pod pas drogowy dopuścić zagospodarowanie zielenią o rodzimym składzie gatunkowym właściwym dla siedliska, w tym w formie szpalerów drzew, inne ciągi komunikacyjne, drogi wewnętrzne lub jako tereny rolne, a na części terenu przebiegającej przez obszar Natura 2000 ustalić obowiązek zagospodarowania wynikający z charakterystyki tego obszaru i przepisów odrębnych w tym zakresie,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni terenu – 70%.

Większość ustaleń V. zmiany Studium odnosi się jednocześnie do kilku aspektów ochrony zasobów środowiska, ze względu na ich wzajemne przenikanie. Mając na uwadze, że zabudowa obszarów usługowych może mieć wpływ na środowisko wodne oraz określone cele środowiskowe założone dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, wskazuje się, że regulacje zmiany Studium mają znaczenie dla podtrzymania wyznaczonych celów środowiskowych i mają na celu zminimalizowanie negatywnych oddziaływań na te środowiska.

Celem środowiskowym dla JCWPd oznaczonej PLGW2200139 jest utrzymanie jej dobrego stanu. Jest to część wód o stanie chemicznym dobrym i stanie ilościowym dobrym oraz niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Celem środowiskowym dla JCWP oznaczonej PLRW200019218771 /Wisłoka od potoku Chotowskiego do Rzeki/ jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. Obecnie jest to stan zły z oceną ryzyka nieosiągnięcia celu jako niezagrożoną.

Mając to na uwadze V. zmiana Studium w celu podtrzymania osiągnięcia postawionych celów dla obu tych jednolitych części wód, kontynuuje dotychczasowe ograniczenia odnoszące się do środowiska wodnego – ustalenia o konieczności obsługi zabudowy przez system kanalizacji sanitarnej, co sprzyja jego ochronie.

Należy mieć świadomość, że zapisy zmiany studium ograniczają się do ustaleń odnoszących się do przestrzennych elementów zagospodarowania i nie ustalają pozostałych czynności, metod postępowania, protokołów technologicznych i zasad wykonywania czynności – i w związku z tym nie wyczerpują wszystkich działań, które powinien podjąć realizujący obiekty budowlane podmiot w celu zminimalizowania skutków swojej działalności. Do takich procedur czy czynności należy m.in.:

- eliminowanie pracy maszyn i samochodów na biegu jałowym,
- prowadzenie robót budowlanych w porze dziennej (od godz.6.00 do max. godz. 22.00),
- dbałość o właściwy stan, czystość i sprawność sprzętu ze szczególnym uwzględnieniem tych o napędzie spalinowym,
- utrzymanie w dobrym stanie technicznym ciągów i placów komunikacyjnych zarówno wewnątrz obszarów zabudowy, – co przyczyni się do dalszej poprawy bezpieczeństwa pracy i pracującego sprzętu - jak i dróg ogólnodostępnych, po których prowadzony jest transport związany z realizacją,
- zabezpieczanie terenów sąsiednich przed nadmiernym zapyleniem poprzez stosowanie w okresach bezdeszczowych zraszania ciągów komunikacyjnych,
- prowadzenie prac etapami pozwalającymi na ochronę niezabezpieczonej ekspozycji elementów środowiska naturalnego.

Bardziej szczegółowe wymagania w zakresie zagospodarowania mogą zostać określone na etapie planu miejscowego dla tych terenów.

10. Propozycje alternatywnych rozwiązań

Niniejsza zmiana studium stanowi rozwiązanie alternatywne w stosunku do obecnych ustaleń. Przyjęte ustalenia stanowią wybór obecnie najkorzystniejszych środowiskowo rozwiązań przy jednoczesnym utrzymaniu walorów ekonomicznych terenu. Alternatywą dla przyjętego rozwiązania mogło być pozostawienie możliwości zabudowy ustalonej aktualnie obowiązującym Studium. Uchwalenie zmiany studium jest lepszą, pod względem środowiskowym, alternatywą zasad zagospodarowania terenu niż dotychczasowa zabudowa, chociażby ze względu na aktualizację wymagań dotyczących środowiska naturalnego, w tym w szczególności utworzonego po dacie opracowania dotychczasowego Studium obszaru Natura 2000.

11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji ustaleń projektu zmiany studium

Mając na uwadze charakter ustalonej w zmianie studium inwestycji – zabudowy fotowoltaicznej zasadniczo nie generującej emisji do środowiska nie przewiduje się potrzeby wprowadzania metod analizy skutków realizacji ustaleń zmiany studium poza przewidzianymi w ogólnie obowiązującym systemie prawnym czyli:

- nadzór i kontrola przestrzegania zgodności realizowanego zagospodarowania z ustaleniami zmiany studium, które powinny następować na kolejnych etapach realizacji – ze strony organów nadzoru budowlanego,
- kontrola utrzymania zrealizowanych rozwiązań,
- wymagana ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, która powinna być przeprowadzana raz w czasie trwania każdej kadencji rady gminy.

12. Streszczenie i podsumowanie w języku niespecjalistycznym

Niniejsza prognoza zawiera ocenę przewidywanego oddziaływania na środowisko zakładanego zagospodarowania na podstawie przedmiotowej V. zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków dla obszarów: obszar A w miejscowości Straszecin obejmujący tereny w większości rolne, wolne od zabudowy, jedynie fragment obszaru A jest zabudowany obiektami szpitala, w tym głównie budynek kompleksu szpitalnego oraz fragment terenów budowlanych również niezabudowanych obiektami kubaturowymi w sąsiedztwie tego szpitala w Straszęcinie i obszar B w miejscowościach Straszecin, Żyraków, Zawierzbie w formie korytarza mającego pomieścić połączenie drogowe zjazdu z autostrady w Żyrakowie z mostem na Wisłoce pomiędzy Straszęcinem a Dębicą – łącząc nowym odcinkiem drogi powiatowej nr 43202 i nr 43233 oraz w odcinku od planowanego odcinka do mostu istniejąca droga powiatową nr 43233.

Przedmiotem zmiany studium jest ustalenie kierunków zagospodarowania umożliwiających realizację:

- odcinka drogi powiatowej klasy zbiorczej, która dopełniałaby obecny układ tych dróg, a którego rozbudowę planuje się ze względu na potrzebę polepszenia obsługi komunikacyjnej obszaru ze względu na funkcjonujący już węzeł zjazdu z autostrady A4 z dotychczasowymi drogami, w tym w szczególności odciążenie drogi powiatowej nr 42223, która obecnie stanowi jedyne bezpośrednie połączenie miasta powiatowego Dębica z autostradą;

- infrastruktury społecznej w formie zabudowy usługowej o charakterze usług publicznych, o wiodącym profilu ochrony zdrowia i oświaty przy wykorzystaniu wykształconego i funkcjonującego w obszarze zmiany studium szpitala w Straszęcinie mając na uwadze bardzo dobre warunki lokalizacyjne w tym dostępności z ponadgminnego układu komunikacyjnego oraz układ własnościowy sprzyjający realizacji celów publicznych.

Tereny objęte zmianą Studium dotychczas miały kierunek zagospodarowania jako tereny zorganizowanej działalności inwestycyjnej /PU/ czyli zabudowy i zagospodarowania związanego z działalnością, w zależności od potrzeb z zakresu produkcji, usług, handlu, magazynów, składów, baz transportowych i przeładunkowych, istniejących usług /U/ i przemysłu /P/, proponowane do wykorzystania na cele rekreacyjne /TR/ oraz tereny przewidziane do zabudowy pod różne funkcje lecz głównie zabudowę mieszkaniową na obecnych terenach rolnych /MZ/. Dotychczas została zrealizowana zabudowa usługowa szpitala na fragmencie obszarów, drogi powiatowe relacji Dębica – Zdzierzec nr 43202 i relacji Odporyszów – Wielopole nr 43233 również na fragmencie obszarów zmiany Studium. Jednak dotychczasowe ustalenia powodują możliwość radykalnej zmiany sposobu użytkowania poprzez wprowadzenie zabudowy produkcyjnej i usługowej, zabudowy mieszkaniowej oraz dróg i infrastruktury technicznej z nimi związanych co oznacza trwale przekształcenie powierzchni ziemi w strefie przypowierzchniowej w wyniku zabudowy i zagospodarowania, trwałe wyłączenie z produkcji rolnej gruntów i znaczące ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej, gromadzenie ścieków w zbiornikach do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej, znacząco zwiększone odprowadzanie wód opadowych do wód powierzchniowych i gruntu z terenów uszczelnionych i zabudowy, powstanie potencjalnych emitorów zanieczyszczeń powietrza, powstanie potencjalnych źródeł hałasu przemysłowego, zmian w krajobrazie polegających na zabudowie w terenach dotychczas niezainwestowanych, powstanie nowych punktów wytwarzających odpady produkcyjne. Tak więc skutki dla środowiska braku realizacji zmiany Studium można uznać za porównywalne z tymi, które są przewidywane przy jego realizacji. Jako istotne należy uznać ostateczne zagospodarowanie obszarów ustalone w kierunkach w zmianie Studium, przyjęte wskaźniki i rozwiązania ustalające ograniczenia w zabudowie i zasadach zagospodarowania, które ograniczają również zagrożenia środowiskowe do minimum, regulują w sposób bardziej szczegółowy i ukierunkowany sposób zagospodarowania terenów wolnych od zabudowy – co ma na celu częściowe zmniejszenie oddziaływania zagospodarowania tych terenów. Zagospodarowanie obszarów zgodnie z zasadami przyjętymi w zmianie Studium wskazującymi na założenie opracowania planów miejscowych na tych obszarach jest korzystniejsze niż zagospodarowywanie terenów na podstawie odrębnych decyzji nie biorących pod uwagę wzajemnych powiązań przyrodniczych, w tym w szczególności najcenniejszego przyrodniczo obszaru, który fragmentarycznie został objęty niniejszą zmianą Studium - obszaru Natura 2000 Dolna Wisłoka z Dopływami. Obszar ten jest chroniony na podstawie ustawy o ochronie przyrody, a fragment objęty niniejszym opracowaniem dotyczy wielu aspektów zagospodarowania, które będą wymagały pogodzenia poprzez przyjęcie właściwych rozwiązań technicznych o wysokich standardach pozwalających na dalsze funkcjonowanie chronionego obszaru w sposób właściwy – co zapewniamy ustalenia zmiany Studium.

Opracowała:

Anna Wróblewska - Bryk